

Pallissa i quadres de Pardinella

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al lloc de Pardinella
Emplaçament A l'oest de la casa de Pardinella tancant el baluard de l'era per ponent
Alçada: 1348,7

Coordenades:

Latitud: 42.2772
Longitud: 1.94047
UTM Est (X): 412634
UTM Nord (Y): 4681098

Classificació

Número de fitxa 08099-195
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern
Segle XV-XVIII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: S'utilitza encara ara com a quadres i pallisses i se n'han refet les cobertes recentment.

Protecció Inexistent
Número inventari Si. Núm.3424 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya)
Generalitat i altres inventaris

Accés Restringit
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08098A00300005

Fitxes associades:

[Casa de Pardinella](#)

[Elements arquitectònics de la casa de Pardinella](#)

[Capella de Sant Josep de Pardinella](#)

Descripció

Important construcció situada al costat de ponent de la casa de Pardinella i mirant damunt del torrent homònim i del camp del Mill. Té una planta quadrangular allargassada amb un semi soterrani, un primer pis i unes golfes amb teulada a dues vessants i el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia. Té dues parts ben diferenciades; una primera a la banda de més a ponent de planta rectangular i orientada en sentit nord-sud amb coberta a un sol vessant; i una segona de quadrangular situada més a tramuntana i amb la tipologia d'una masia clàssica de tres cossos i teulada a dues vessants. El primer cos té una alçada considerable ja que aprofita el desnivell del terreny. La majoria de les obertures estan concentrades a la façana sud amb dues portes coronades per arc rebaixat amb les dovelles ben desbastades i picades, unides amb argamassa de calç, i també dues finestres quadrades i un gran arc a nivell de golfes construït amb la mateixa tècnica. L'aparell de la façana és de filades de pedra molt irregulars, unides amb argamassa de calç i fragments de teula i pedra a trenca junt. Únicament són en pedra picada les cantonades i també els bastiments de les obertures. La façana oest hi ha cinc espitlleres a nivell de planta baixa que il·luminen la quadra de l'interior i a la façana sud hi ha una porta coronada per arc rebaixat. Interiorment allotja dues cambres superposades amb volta de canó i construïdes amb les pedres col·locades a plec de llibre. Té una uniformitat en el seu aparell constructiu i es comuniquen per una escala de pedra situada a l'interior. L'altre cos i adossat a l'est de l'anterior, té la façana mirant a sud i està resolta per dos arcs escarsers a nivell de planta baixa que coincideixen amb dues grans arcades de mig punt al primer pis. Dona al "callissot" que comunica amb la porta d'entrada al recinte i també amb la masia. L'aparell constructiu és més irregular que el cos de ponent amb pedres mal desbastades i picades, unides amb argamassa de calç i també lloses. L'interior està dividit per tres crugies orientades en sentit est-oest i compostes per tres grans arcs escarsers que descansen damunt de dos pilars de pedra picada acabats en mènsula de pedra. Sembla correspondre a una obra de mitjans del segle XV amb ampliacions del segle XVIII.

Observacions:

Les pallisses i quadres de Pardinella presenten unes característiques arquitectòniques molt notables. Tal i com hem esmentat s'hi evidencien dues parts ben diferenciades. La primera i situada a ponent de mida rectangular i allargassada amb aparell de carreus de pedra mal treballats i escairats, arcades en arc rebaixat de pedra picada i dos nivells sobreposats de volta de canó ens recordaria a una obra de mitjans del segle XV o principi del segle XVI. De fet el tipus d'arc rebaixat en pedra picada ens recordaria alguns dels arcs de la fase medieval de l'antic Palau dels Pinós de Bagà i associats amb la baronia de Pinós. Sens dubte seria la fase més antiga. L'altre part en forma de masia clàssica seria ja de mitjans del segle XVIII i coincidiria amb la puixança de la finca. Les grans dimensions de les quadres estarien pensades per allotjar un important volum de bestiar, tanmateix de la transhumància. La disposició d'arcs escarsers també ens recorda al Palau de Bagà, aquesta vegada en el cos situat més a llevant i tancant el pati d'armes de l'esmentat edifici.

Història

L'origen de la casa de Pardinella l'hauríem de buscar en els documents del monestir de Sant Llorenç prop Bagà recollits per Bolòs i Pagès en el seu llibre sobre el monestir. De fet trobem els documents 20 i 63 (ACA monacals) que fan referència exclusiva en aquest lloc. El primer document correspon a la donació

d'una tal Arguèsen al monestir de Sant Llorenç en remei de l'anima del seu fill Astar i corresponent a una peça de terra de la vall de Brocà a la vila de Perdinella el 18 d'abril de 964 "pecias II de terras qui ella advenit per comparacione, et sunt in comitatum Cerdaniense, in valle Bucuranense, ubi vocant in ipsa villa de Perdinella" El document esmenta que afrontava amb una terra que ja era de Sant Llorenç (potser la roca) amb una via pública (el camí de la roca a Pardinella) i amb unes terres incultes o terres de ningú. El document 63 data de 1018 i fa referència a la donació que un tal Sunyer fa en un alou i una peça de terra a les rodalies de Gavarrós i a la vil·la de Pardinella al monestir de Sant Llorenç "casas, casalibus, curtis, cortalibus, ortis, ortalibus, terras cultas vel incultas, arboribus, pomiferis vel inpomiferis, silvis, garricis, pratis, pascuis, omnia et in omnibus". També esmenta la donació d'una casa i un hort que les afronta amb " ipsos torrents", "in terra de lobato", "coma de Dafran" i una peça de terra "In camp Dalt" o camp de dalt que afronta "in terra Odrig", "in terra sunier" i "in riba". La primera podria pertànyer a la casa actual ja que està entre dos torrents; el de l'Home mort i l'homònim de Pardinella. La peça de terra podria ser al pla d'Erols situat a més altura i al mateix terme de Pardinella. Per tant i tenint en compte aquestes dades documentals el lloc de Pardinella ja era habitat des del segle X com un vilatge. El lloc torna a sortir esmentat el 1057 amb la donació d'una casa amb dues sesterades de terra a Pardinella "casa una cum sasterads duas de terra, est in comitatu Cerdaniense, in vale Buchuranense, in locum quem vocant Perdinella vel ad ipsa Perera..." Dins de l'arxiu de la Poble de Lillet conservat a l'arxiu de la Corona d'Aragó i recollit per Joan Serra i Vilaró en la seva obra de les baronies hi ha un manual sobre la subhasta del mas de Pardinella al 1350. En els documents de la baronia de Bagà el lloc és esmentat sovint en temes relacionats amb les pastures. Així el 1370 trobem una notícia sobre els homes de Gavarrós i Pardinella que havien de donar una part proporcional al senyor dels peus i espatlles de les bèsties que caçaven. Segons Serra la cria del bestiar i de la llana generava disputes als veïns dels diferents pobles. Aquest seria el cas de la disputa entre els veïns de Bagà, Gavarrós i Pardinella per a la pastura del bestiar al port de Gavarrós establint uns límits que abraçarien tot la zona sud del Puig Llançada. Des dels Clot del Forn, a Rocs de Canells, Coll de Pal, Puigllançada i Pardinella. De Pardinella en seria la franquesa dels homes que donaren les cuixes i espatlles dels moltons al senyor establint-se el "dret de cuixa". La casa de Pardinella sempre va estar lligada a la ramaderia i la transhumància degut a la seva proximitat a les zones de pastura. La documentació posterior a l'Edat mitjana ha estat consultada gràcies a les escriptures que ens ha cedir la família Guixé de la casa Pardinella. En cal destacar un document de Transacció i concòrdia entre el duc d'Alba i Marquès d'Aytona, senyors de la baronia de Pinós i Josep Pujol i Pardinella pel terme de la finca i Rodalia del "manso Pardinella y Pla d'Arols poseido por Jose Pujol Pardinella, payés de Gavarrós. Aquest terme va ser traçat i poc després el 1779 es van dividir les herbes de la muntanya de Gavarrós entre els Pardinella que tenien el terme esmentat i els Cabanes que es quedaren amb la part de la muntanya comuna de Gavarrós i que havia pertangut als barons de Pinós i que abraçaria la zona de Clot del Forn, Rocs de Canells i mig Puigllançada.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 81 i 186, 203. CATALÀ i ROCA, PERE (1997). "El Berguedà" Els castells catalans. Vol V. Rafael Dalmau Editor. CASAS SOLER, QUIM (2004). "La vall de Brocà en els segles XVIII i XIX. a Erol, Suplement 3 p-8 i 9. CASCANTE i TORRELLA, PERE (2011). Estudi històric i arquitectònic del Palau de Pinós de Bagà. Institut Català del Sol. Generalitat de Catalunya (inèdit). CLARET, J; ROCA, A (1982) "Casa Pardinella". Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I p-84, 85 i 188, Vol II. P. 320 i 352. Vol III. P.96, 102 i 106. Documentació facilitada per la família Guixé. ARCHIVO DE PROTOCOLOS DE BARCELONA. "còpia autèntica de la escritura de transacción y concordia, atorgada por el Excmo Sr. Duque de Alba y Marqués de Aytona, señores de la Baronia de Pinós y Mataplana y Don José Pujol y Pardinella y otros poseedores de heredades en el término de Gavarrós de dicha Baronia, ante el que fue notario de esta ciudad, DON JOSE BUENAVENTURA

FONTANA, en 28 de Marzo de 1753"

